

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 octombrie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Ghenadie Nicolaev,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,
a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpata Boldurescu Lilia și avocatul acesteia Drăniceru Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2017, în cauza penală în privința lui

Boldurescu Lilia XXXXX,

născută la XXXXX, originară din s. XXXXX, r-nul XXXXX, domiciliată în XXXXX, str. XXXXX, nr. XX, ap. XX;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 16 septembrie 2014 - până la 02 decembrie 2016 (instanța de fond);

2. de la 27 decembrie 2016 - până la 01 februarie 2017 (instanța de apel);

3. de la 07 iunie 2017-până la 31 octombrie 2017; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Grigoriopol din 02 decembrie 2016, Boldurescu Lilia a fost achitată de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală, Boldurescu Lilia a fost învinuită în aceea că în perioada august-septembrie 2012, urmărind scopul obținerii autorizației pentru amplasarea și funcționarea unei frizerii pe adresa mun. XXXXX, str. XXXXX, nr. XX, ap. XX, prin participație simplă, a primit de la o persoană nestabilă de către organul de urmărire penală un acord scris din numele vecinei sale Esinescu Tamara, în care era indicat că ultima este de acord cu amplasarea și funcționarea frizeriei pe adresa sus menționată.

Ulterior, la 06 noiembrie 2012 Boldurescu Lilia a prezentat la Direcția generală Comerț, alimentație publică și prestări servicii a Consiliului Municipal Chișinău, cererea privind eliberarea autorizației de amplasare și funcționare a frizeriei, la care a anexat acordul scris falsificat din numele vecinei Esinescu T.,

care a servit temei pentru eliberarea autorizației nr.18942 din 10.09.2012.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de condamnare conform învinuirii formulate, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă de 600 unități convenționale, invocând următoarele:

- probele prezentate de acuzare au fost greșit apreciate;
- declarațiile inculpatei care a negat săvârșirea faptei urmau a fi apreciate critic, deoarece acestea se combat prin probele prezentate în sprijinul învinuirii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2017 apelul declarat de acuzatorul de stat a fost admis, casată sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia procesul penal de învinuire a lui Boldurescu L. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost încetat în temeiul art. 60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

5. În continuare Colegiul penal, analizând totalitatea probelor acumulate și apreciindu-le, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, a constatat fapta și circumstanțele comiterii infracțiunii de deținerea și folosirea documentului oficial fals, care acordă drepturi, săvârșit de două sau mai multe persoane invocate în rechizitoriu, și a conchis că instanța de fond neîntemeiat a ajuns la concluzia că în speță nu s-a constata existența faptei infracțiunii, deoarece vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost dovedită pe deplin.

Colegiul a reținut că noțiunea de document fals se referă nu doar la documentele eliberate de autoritățile publice, dar și la documentele prezentate autorităților publice, astfel documentul oficial poate apărea și sub forma documentului privat, pus la dispoziția organelor sau persoanelor oficiale în condițiile legii. Documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci când sunt primite oficial de persoana juridică de drept public, după care se află la dispoziția acestei persoane în legătură cu soluționarea problemei reprezentând obiectul de referință al documentelor primite. Prin urmare, Curtea a notat că documentelor private li se recunoaște posibilitatea de a deveni documente oficiale, iar momentul convertirii din documente private în documente oficiale este desemnat prin punerea acestuia la dispoziția organelor sau a persoanelor oficiale în condițiile legii.

În consecință instanța de apel a reținut, că în speță, acordul privind amplasarea și funcționarea frizeriei în apartamentul nr. XX din str. XXXXX, nr. XX a parvenit de la o persoană fizică și anume Esinescu T. document căruia i-a fost conferit titlu de „document oficial” în momentul prezentării acestuia de către inculpată împreună cu alte documente unei autorități publice—prin urmare momentul convertirii acestui document (falsificat) care a parvenit de la o persoană privată este desemnat prin punerea acestui document la dispoziția autorității publice în vederea eliberării autorizației de funcționare a unității comerciale.

De rând cu cele menționate, Colegiul penal în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, soluționând chestiunea cu privire la sancționarea inculpatei în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, a reținut că în speță a expirat termenul de prescripție de atragere a persoanei la răspundere penală prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, din care motiv a dispus încetarea procesului penal în privința lui Boldurescu L., cu eliberarea acesteia de răspundere penală.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel cu recurs ordinar au contestat-o inculpata și avocatul acesteia Drăniceru V., care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 12), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârii contestate cu menținerea sentinței, argumentând următoarele:

- instanța de apel a judecat apelul cu încălcarea prevederilor art. 6 CEDO, 6 alin. (1), 8 Cod de procedură penală;

- concluzia referitor la faptul că procesul penal urmează a fi încetat în legătură cu intervenirea termenului de prescripție este eronată, deoarece în speță nu a expirat termenul de 5 ani;

- instanța de fond just a conchis că în speță lipsește obiectul material al infracțiunii „documentul oficial” prevăzut la art. 361 Cod penal;

- este neîntemeiată concluzia instanței de apel că anume inculpata a prezentat acordul din numele lui Esinescu T. autorității publice în vederea obținerii autorizației;

- în actele cauzei nu există nici o probă, care ar confirma că inculpata a primit și a cunoscut despre faptul că acordul din numele lui Esinescu T. este fals;

- faptul că autorizația a fost eliberată pe numele lui Boldurescu L. nu confirmă că anume aceasta a depus cererea la Primărie actele necesare pentru ai fi eliberat documentul menționat;

- raportul de constatare tehnico-științific nr. 5762 din 10.07.2014 nu confirmă

data sau timpul întocmirii declarației din numele lui Esinescu T.;

- pentru eliberarea autorizației din 10.09.2012 nu era necesară prezentarea acordurilor din partea vecinilor, deoarece această autorizație a fost prelungită în baza autorizației eliberate anterior în anul 2002;

- în speță nu există nici o probă care ar confirma că actele ridicate de la Direcția Primăriei și actele ridicate de la domiciliul inculpatei, sunt identice;

- audierea repetată a martorului Esinescu T. în cadrul instanței de apel a fost ilegală, deoarece depozițiile acestuia nu constituie o mărturie susceptibilă să întemeieze în mod substanțial condamnarea inculpatei. Consideră că această audiere a fost un pretext pentru casarea sentinței de achitare și pronunțarea unei hotărâri de condamnare.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, acuzatorul de stat a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, argumentând, că recursul este absolut nemotivat și urmează a fi respins ca inadmisibil, dat fiind faptul că recurenții își exprimă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probator nu se conțin în temeiurile pentru recurs stipulate la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție, în baza prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, verifică legalitatea hotărârilor atacate pe baza materialelor cauzei și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control

integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel: **dacă fapta** reținută ori numai imputată **s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat** și în ce împrejurări s-a comis (...) dacă toate probele în ansamblu au fost apreciate de prima instanță în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: **dacă fapta întrunește elementele infracțiunii**; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

În același context Colegiul penal lărgit, reține, că vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul, când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale, a dat răspunsuri la toate chestiunile prevăzute în art.385 Cod de procedură penală.

În această ordine de idei Colegiul menționează și prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, care stabilesc că, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Revenind la speța supusă judecării Colegiul constată că, judecând apelul, instanța de apel nu a respectat întocmai aceste prevederi procesuale obligatorii.

Astfel, din rechizitoriu rezultă că scopul urmărit de Boldurescu L. la săvârșirea infracțiunii a fost de **a obține autorizația** pentru amplasarea și funcționarea unei frizerii, unde în vederea respectării pct. 2.2 lit. e) din Regulamentul privind eliberarea autorizațiilor de funcționare a unităților comerciale și de prestare a serviciilor adoptat prin Decizia CMC nr.13/4 din 27.12.2007,(...) a falsificat acordul eliberat din numele lui Esinescu T."

În cadrul cercetării judecătorești apărarea a invocat, că eliberarea Autorizației din 10.09.2012 nu necesita acordul vecinilor aceasta fiind continuarea (prelungirea) autorizației din 04.10.2002 .

Asupra acestei circumstanțe instanța de apel nu s-a pronunțat și nu a elucidat faptul dacă era sau nu necesară prezentarea acordurilor vecinilor în cazul prelungirii autorizației pentru amplasarea și funcționarea unității comerciale.

În continuare, Colegiul reține, că reieșind din declarațiile inculpatei aceasta atât la urmărirea penală cât și în cadrul cercetării judecătorești a negat faptul săvârșirii infracțiunii, menționând că dânsa nu s-a ocupat de perfectarea actelor ci doar lucra în calitate de frizer, astfel instanța de apel nu a elucidat nici următoarelor circumstanțe „Cine a prezentat acordul din numele lui Esinescu T. autorității publice în vederea obținerii autorizației? Dacă Boldurescu L. a prezentat actele autorităților publice, a cunoscut ea despre faptul că acordul din numele lui Esinescu T. este fals, în condiția în care potrivit raportului de expertiză nr. 5762 din 10.07.2014 acesta a fost executat nu de către Boldurescu Lilia, nu de Boldurescu Veaceslav (soțul inculpatei) ci de o altă persoană?”

Acestea fiind menționate, Colegiul conchide că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar decizia atacată prezintă neîndoielnic deficiențe sub aspectul motivării, ea nesatisfăcând cerințele stipulate în art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală.

Tot aici, dar în alt context Colegiul reține, că soluția instanței de apel în partea încetării procesului penal cu liberarea persoanei de răspundere penală în temeiul art. 60 Cod penal, este eronată, or infracțiunea pentru care Boldurescu L. a fost recunoscută vinovată face parte din categoria celor mai puțin grave pentru care legea penală prevede pedeapsa închisorii de până la 5 ani. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, persoana urmează a fi eliberată de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii unei infracțiuni mai puțin grave a expirat 5 ani. În speță, Boldurescu L. a fost recunoscută vinovată pentru fapta prejudiciabilă săvârșită în perioada de timp **august-septembrie 2012**, decizia fiind pronunțată la **01 februarie 2017**.

Rezumând cele menționate mai sus Colegiul penal lărgit, menționează că, instanța de apel greșit a concluzionat că la momentul judecării cauzei în instanța de apel a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

În asemenea circumstanțe Colegiul conchide, că instanța de apel a comis

erori de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, erori care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, prin urmare decizia contestată urmează a fi casată total, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia și cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, ținând cont de argumentele suplimentare a părților participante în ședința judiciară să verifice dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și dacă aceasta a fost comisă de inculpată, argumentându-și clar concluziile sale în decizia adoptată și, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de inculpata Boldurescu Lilia și avocatul acesteia Drăniceru Vasile, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2017, în cauza penală în privința lui *Boldurescu Lilia* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 30 noiembrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru